men. Aangezien de compenserende bedragen uitsluitend ten doel hebben de invloed van monetaire fluctuaties te compenseren zonder dat zij de bestaande verhoudingen tussen concurrerende produkten mogen wijzigen, mag de Commissie althans voorshands ervan uitgaan dat, om marktverstoring te voorkomen, op alle produkten van eenzelfde, in een tariefpost omschreven categorie een identiek compenserend bedrag moet worden toegepast. Hieruit volgt dat ook indien is bewezen dat een bepaald produkt zeer bijzondere kenmerken vertoont voor wat de produktie, de prijs en de afzetmogelijkheden ervan betreft, men niet mag concluderen tot een automatische verplichting van de Commissie om dit produkt los te maken uit de categorie waartoe het behoort en het al aanstonds buiten het stelsel van monetair compenserende bedragen te laten.

In zaak 95/80,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs, in het aldaar aanhangig geding tussen

SOCIÉTÉ HAVRAISE DERVIEU-DELAHAIS SA, te Le Havre,

EUROTRANSIT SA, te Straatsburg,

TRANSPORTS LACROIX SA, te Lons le Saunier,

SOCIÉTÉ AUXILIAIRE DE L'AGRICULTURE ET DE L'INDUSTRIE DU SUD-OUEST DE LA FRANCE (SAISOF) SA, te Parijs,

DE DEELGENOTEN VERNIÈRES, G. P. M. Vernières, C. C. O. Vernières, echtgenote Ricard; M. C. O. Vernières, echtgenote Hugounenc; M. C. L. Vernières, wonende te Roquefort en aldaar in onverdeeldheid handel drijvende onder de naam „Vernières Frères",

GABRIEL COULET SA, te Roquefort,

JACQUES L. M. M. CARLES, handeldrijvende onder de naam „Le Chaperon Rouge, te Roquefort",

BENJAMIN A. J. CROUZAT, handeldrijvende onder de naam „Établissements A. Crouzat et Cie", te Roquefort,

ROQUEFORT MARIA GRIMAL SA, te Roquefort, handeldrijvende onder haar firmanaam en onder de naam „Société agricole de Roquefort",

SOCIÉTÉ ANONYME DES CAVES ET DES PRODUCTEURS RÉUNIS DE ROQUEFORT,

verzoeksters,

en

DIRECTEUR-GENERAAL VAN DOUANE EN INDIRECTE RECHTEN,

verweerder,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van verordening nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971 betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector, en van verscheidene uitvoeringsverordeningen daarvan, in verband met de heffing van monetair compenserende bedragen bij de uitvoer van roquefort,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, P. Pescatore, Mackenzie Stuart en T. Koopmans, kamerpresidenten, A. O'Keeffe, G. Bosco en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: F. Capotorti
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Verordening nr. 974/71 van de Raad van 12 mei 1971 betreffende bepaalde conjunctuur-politieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB L 106 van 1971, blz.1), zoals met name gewijzigd bij verordening nr. 2746/72 van de Raad van 19 december 1972 (PB L 291 van 1972, blz. 148) en verordening nr. 509/73 van de Raad van 22 februari 1973 (PB L 50 van 1973, blz. 1), bepaalt: Indien een Lid-Staat toestaat

dat de wisselkoers van zijn munteenheid voor handelstransacties de fluctuatiegrens, toegelaten bij de op 12 mei 1971 geldende internationale regeling, in bovenwaartse of benedenwaartse richting overschrijdt, worden voor bepaalde produkten compenserende bedragen door de Lid-Staat waarvan de munteenheid onder overschrijding van de fluctuatiegrens in waarde is gestegen, bij invoer geheven en bij uitvoer toegekend, en door de Lid-Staat waarvan de munteenheid onder overschrijding van de fluctuatiegrens in waarde is gedaald, bij uitvoer geheven en bij invoer toegekend.

Krachtens verordening nr. 974/71 heeft de Commissie bij verordening nr. 1014/71 van 17 mei 1971 (PB L 110 van 1971, blz. 10) compenserende bedragen vastgesteld voor met name de produkten van post ex 04.04 van het gemeenschappelijk douanetarief (kaas en wrongel) en inzonderheid voor de produkten van post 04.04 C (blauwgroen geaderde kaas, andere dan geraspt of in poeder), waaronder alle „blauwe" geaderde kaas, en dus ook roquefort, valt.

Nadat de op de wisselmarkten genoteerde koersen van de Franse frank sinds 15 maart 1976 aanmerkelijk waren gedaald, werd bij verordening nr. 652/76 van de Commissie van 24 maart 1976 houdende wijziging van de monetair compenserende bedragen naar aanleiding van de ontwikkeling van de wisselkoersen van de Franse frank (PB L 79 van 1976, blz. 4) het stelsel van monetair compenserende bedragen van toepassing verklaard voor de Franse Republiek.

Vanaf 25 maart 1976 hief de Franse douane mitsdien bij de export van roquefort naar andere Lid-Staten van de Gemeenschap of naar derde landen de compenserende bedragen, vastgesteld bij verordening nr. 572/76 van de Commissie van 15 maart 1976 tot vaststelling van de monetair compenserende bedragen en van sommige koersen voor de toepassing daarvan (PB L 68 van 1976, blz. 5).

Roquefort bleef onderworpen aan het stelsel van compenserende bedragen tot 3 juni 1979, de datum van inwerkingtreding van verordening nr. 777/79 van de Commissie van 20 april 1979 tot wijziging van verordening nr. 710/79 ten aanzien van bepaalde monetair compenserende bedragen in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 99 van 1979, blz. 9). In deze verordening stelde de Commissie vast dat bepaalde kaassoorten, die met andere melk dan koemelk worden vervaardigd, konden worden geschrapt van de lijst van de produkten waarvoor monetair compenserende bedragen golden; dientengevolge werd in de bijlage van de verordening roquefort uitdrukkelijk uitgezonderd van de produkten van post ex 04.04 C waarvoor monetair compenserende bedragen golden.

De deelgenoten Vernières, de vennootschap Gabriel Coulet, J. Carles, B. Crouzat, de vennootschap Roquefort Maria Grimal en de Société anonyme des Caves et des producteurs réunis de Roquefort, alle te Roquefort sur Soulzon (departement Aveyron), houden zich bezig met de bereiding van roquefort.

De Société auxiliaire de l'agriculture et de l'industrie du Sud-Ouest de la France (SAISOF) is een handelsonderneming die voedingsmiddelen en agrarische produkten exporteert en importeert.

Overeenkomstig de van 25 maart 1976 tot 3 juni 1979 geldende gemeenschapsregeling hief de Franse douane monetair compenserende bedragen bij de uitvoer van roquefort, vervaardigd of geëxporteerd door:

— de vennootschap SAISOF, voor een totaal bedrag van FF 1 997 912 ,30
— J. Carles, voor een bedrag van FF 67 434
— B. Crouzat, voor een bedrag van FF 95 856,03
— de vennootschap Roquefort Maria Grimal, voor een bedrag van FF 205 724,65
— de deelgenoten Vernières, voor een bedrag van FF 12 155,60
— de vennootschap Gabriel Coulet, voor een bedrag van FF 8 312,50
— de Société anonyme des Caves et des producteurs réunis de Roquefort voor en bedrag van FF 87 914

De vennootschappen Havraise Dervieu-Delahais, Eurotransit en Transports Lacroix verrichtten als erkende douaneagenten de exportformaliteiten bij de Franse douane waaronder de aangifte ten uitvoer, en betaalden daarbij de monetair compenserende bedragen voor rekening van verschillende producenten en exporteurs van roquefort.

In mei, juni, juli en oktober 1979 daagden de vennootschappen Dervieu-Delahais, Eurotransit en Lacroix de directeur-generaal van de douane en directe rechten bij het Ministerie van Financiën voor het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs en vorderden zij terugbetaling van de naar hun mening onrechtmatig ingevorderde compenserende bedragen.

De zeven exporterende ondernemingen voegden zich als interveniënten in deze procedure.

Voor het Tribunal d'instance betoogden verzoeksters en interveniënten in hoofdzaak dat de inning van monetair compenserende bedragen bij de export van roquefort strijdig was met artikel 1, lid 2, van verordening nr. 974/71.

De douane betoogde harerzijds dat tijdens de betrokken periode de compenserende bedragen waren vastgesteld bij verordeningen van de Commissie en dat de betwiste bedragen rechtmatig waren geïnd.

Bij vonnis van 19 februari 1980 heeft het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de procedure geschorst en het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing verzocht over de navolgende vraag:

„Zijn, in aanmerking genomen de specifieke kenmerken van roquefort vergeleken met andere, onder de gemeenschappelijke marktordening voor melk en zuivelprodukten vallende waren, de communautaire voorschriften krachtens welke bij uitvoer van roquefort uit Frankrijk naar andere landen, zowel Lid-Staten als derde landen, monetair compenserende bedragen werden toegepast, bij toetsing aan het gemeenschapsrecht in zijn geheel als rechtsgeldig te beschouwen?"

Het vonnis van het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs is op 11 maart 1980 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn op 23 mei 1980 schriftelijke opmerkingen ingediend door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur P. Gilsdorf als gemachtigde, bijgestaan door F. Lamoureux, lid van haar juridische dienst; op 29 mei door de regering van de Franse Republiek, en op 19 juni 1980 door alle verzoeksters en interveniënten in het hoofdgeding tezamen, te dezen vertegenwoordigd door A. Desmazières de Séchelles, advocaat te Parijs.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft de Commissie en partijen in het hoofdgeding evenwel verzocht een aantal vragen te beantwoorden; de Commissie en verzoeksters en interveniënten

in het hoofdgeding hebben aan dit verzoek gevolg gegeven.

II — Schriftelijke opmerkingen ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

De *vennootschap Havraise Dervieu-Delahais en de andere verzoeksters en interveniënten in het hoofdgeding* beschouwen de verordeningen op grond waarvan bij uitvoer van roquefort monetair compenserende bedragen werden toegepast, als ongeldig.

Het bijzondere karakter van roquefort

Met betrekking tot de toepasselijkheid van verordening nr. 974/71 op roquefort, moet zowel in de praktijk als voor wat het nationale, internationale en gemeenschapsrecht betreft, het karakter van de kaas in aanmerking worden genomen.

a) Roquefort is een geaderde kaas die uitsluitend met schapemelk uit Zuid-Frankrijk wordt bereid en waarvan de rijping onder welbepaalde omstandigheden dient te geschieden; de benaming van oorsprong ervan wordt beschermd door de Franse wet van 26 juli 1925 en het decreet van 22 oktober 1979, waarin strenge vereisten zijn vervat voor de samenstelling van het produkt, de wijze van bereiding, de plaats van rijping, de herkomst van de schapemelk en de plaats van bereiding van de verse kaas.

b) Op internationaal vlak wordt de benaming van oorsprong beschermd door de op 1 juni 1951 te Stresa ondertekende Internationale overeenkomst nopens het gebruik van de aanduidingen van herkomst en van de benamingen van kaassoorten.

c) Roquefort is een landbouwprodukt in de zin van het EEG-Verdrag: hij wordt genoemd in bijlage II, bedoeld in artikel 38 EEG-Verdrag, en valt als zuivelprodukt onder hoofdstuk 4 van de IDR-nomenclatuur; bovendien wordt kaas genoemd in artikel 1 van verordening nr. 804/68 van de Raad van 27 juni 1968, houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 148 van 1968, blz. 13).

Voor roquefort is echter geen richtprijs, drempelprijs, interventieprijs, heffing of restitutie vastgesteld; de waar valt mitsdien geheel buiten het gemeenschappelijk agrimonetair stelsel, zodat daarop ook geen monetair compenserende bedragen mochten worden toegepast.

Ongeldigheid van de toepassing van monetair compenserende bedragen bij de export van roquefort, in het licht van artikel 1, lid 2, sub a en b van verordening nr. 974/71

Artikel 1, lid 2, van verordening nr. 974/71 voorziet de toepassing van monetair compenserende bedragen op enerzijds produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen (sub a), en ten tweede op produkten waarvan de prijs afhankelijk is van voornoemde produkten, en die hetzij onder de gemeenschappelijke ordening der markten vallen, hetzij het voorwerp zijn van een specifieke regeling krachtens artikel 235 EEG-Verdrag (sub b).

a) Wat het eerste punt betreft, staat buiten kijf dat de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten niet in interventiemaatregelen voor roquefort voorziet.

b) Met betrekking tot het tweede punt moet worden opgemerkt dat de prijs van roquefort niet afhankelijk is van de prijs van produkten waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien.

In de gemeenschappelijke ordening der markten wordt enkel voor boter, melk, Grana-Padano-kaas en Parmigiano-Reggiano-kaas voorzien in interventiemaatregelen. In casu is het probleem dus enkel, of de prijs van roquefort, een zuivelprodukt, afhankelijk is van de melkprijs, gelijk die in het kader van de uit de gemeenschappelijke marktordening voortvloeiende prijsregeling tot stand komt op de markt van de Gemeenschap. Bij de oplossing van dit probleem moet het bijzondere karakter van roquefort ten opzichte van andere zuivelprodukten in aanmerking worden genomen. Het feit dat roquefort uitsluitend met schapemelk wordt bereid, de bekendheid van het produkt en de afzet ervan op traditionele markten hebben tot gevolg dat de prijs ervan volstrekt onafhankelijk van de uit de gemeenschappelijke marktordening voortvloeiende prijsmechanismen tot stand komt.

De gemeenschappelijke marktordening voor melk en zuivelprodukten maakt juridisch geen onderscheid tussen melk van de verschillende huisdieren (koe, geit, schaap, enzovoorts). In feite echter is bijna alle melk waarvoor de gemeenschappelijke marktordening geldt koemelk; zo bedroeg in 1978 in Frankrijk de hoeveelheid schapemelk 0,34182 % van de hoeveelheid koemelk; op communautair vlak ligt dit percentage nog lager.

In de praktijk gelden de communautaire melkprijzen mitsdien enkel voor koemelk; zij worden vastgesteld met inachtneming van de afzetmogelijkheden van de gemeenschapsproduktie van koemelk en hebben ten doel de producenten van koemelk een behoorlijk inkomen te waarborgen.

In feite verkopen de producenten van schapemelk hun melk nooit aan de gemeenschapsinstanties teneinde de interventieprijs te verkrijgen, want de verwerking tot kaas en met name tot roquefort biedt voldoende rendabele afzetmogelijkheden voor dit produkt. Schapemelk haalt op de Franse markt een bijna drie keer zo hoge prijs als koemelk; de Commissie heeft bij de totstandbrenging van de gemeenschappelijke marktordening roquefort erbuiten gelaten en voor dit produkt geen enkele restitutie bij invoer toegekend.

De in verhouding tot de gemeenschappelijke produktie van „melk" te verwaarlozen hoeveelheid schapemelk, waarvoor nooit een beroep is gedaan op interventie, wordt op de markt verhandeld tegen een prijs die in geen verhouding staat tot de gemeenschappelijke prijs voor „melk".

Niet alleen is de prijs van roquefort niet afhankelijk van de prijs van „melk" in het algemeen, doch in feite is deze afhankelijkheid juist omgekeerd: de prijs van schapemelk is afhankelijk van de prijs van roquefort. De prijs van schapemelk wordt bepaald door de prijs van roquefort, in Frankrijk de belangrijkste afzetmogelijkheid ervan. De producenten verkopen de schapemelk aan de fabrikanten van roquefort tegen een prijs die achteraf, aan het einde van het verkoopseizoen, wordt vastgesteld volgens een formule waarin de gemiddelde prijs van roquefort tijdens dat seizoen een van de elementen is. De prijs van roquefort is mitsdien in het geheel niet afhankelijk van de gemeenschappelijke prijs voor „melk", doch vormt juist een van de ele-

menten op grond waarvan de marktprijs voor schapemelk wordt vastgesteld.

Juist omdat de prijs van roquefort onafhankelijk is van de gemeenschappelijke prijs voor „melk", gold er voor roquefort, anders dan voor andere zuivelprodukten, geen interventieprijs, richtprijs, heffingen of restituties en kon de Commissie bij verordening nr. 777/79 de monetair compenserende bedragen op roquefort en andere produkten op basis van schapemelk opheffen terwijl deze bedragen voor koemelk en daarvan afgeleide produken bleven bestaan.

Ongeldigheid van de toepassing van compenserende bedragen bij de export van roquefort in het licht van het beginsel van strikte noodzaak

In de laatste overweging van de considerans van verordening nr. 974/71 wordt gesteld dat „de compenserende bedragen niet hoger dienen te zijn dan strikt noodzakelijk is om de invloed te compenseren van de monetaire maatregelen op de prijzen van de basisprodukten waarvoor is voorzien in interventiemaatregelen en slechts van toepassing dienen te zijn in die gevallen waarin deze invloed moeilijkheden zou veroorzaken". Dit beginsel van strikte noodzaak is een voorwaarde voor de toepassing van monetair compenserende bedragen op een of ander produkt, en is een bijzondere toepassing van de grondregel van het vrije verkeer van goederen; met betrekking tot roquefort is dit beginsel geschonden.

a) Met name met betrekking tot roquefort, moet eraan worden herinnerd dat er voor dit produkt interventieprijzen noch -maatregelen bestaan en dat roquefort niet wordt vervaardigd uit basis-produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten in interventiemaatregelen is voorzien; de heffing van compenserende bedragen is dus niet onontbeerlijk voor het wegnemen van moeilijkheden bij de toepassing van interventiemaatregelen of voor het neutraliseren van de invloed van monetaire fluctuaties op de prijs van de basisprodukten.

Bovendien wordt roquefort enkel in een welomschreven, zeer beperkt gebied van één enkele Lid-Staat bereid en bestaat er geen handelsverkeer in roquefort tussen de Lid-Staten van de EEG; de compenserende bedragen waren dan ook niet onmisbaar om het risico van verstoring in het vermeende handelsverkeer in roquefort uit te schakelen.

b) Voor wat melk en zuivelprodukten in het algemeen betreft, blijkt uit de statistieken dat schommelingen in de prijs van roquefort geen merkbare invloed hebben op de werking en de doelstellingen van de gemeenschappelijke ordening der markten voor melk en zuivelprodukten.

In 1977 bedroeg het aandeel van roquefort in de kaasproduktie binnen de EEG slechts 0,5 %; in datzelfde jaar bedroeg het aandeel van de export van roquefort naar andere Lid-Staten slechts 0,39 % van de totale Franse kaasexport en 0,09 % van het totale handelsverkeer in kaas tussen de Lid-Staten; de produktie van schapemelk bedroeg in 1977 slechts 0,067 % van de totale produktie van melk en zuivelprodukten in de Gemeenschap; ofschoon hij concurrentie ondervindt van uit koemelk bereide „blauwe" kaas, is roquefort over het algemeen dubbel zo duur als zijn naaste concurrenten.

Vanwege zowel het sterk uiteenlopende prijsniveau als de nauwkeurig omlijnde definitie en de rechtspositie van de twee

kaassoorten is substitutie van roquefort door andere geaderde kaas onmogelijk, zodat in het kader van de fluctuaties van de wisselkoersen mogelijkheden als gevolg van wijzigingen in de prijs van roquefort uitgesloten zijn.

Het antwoord op de prejudiciële vraag

De aan het Hof van Justitie gestelde vraag zou kunnen worden beantwoord als volgt:

De door de Commissie van de Europese Gemeenschappen ter uitvoering van verordening nr. 974/71 van de Raad vastgestelde toepassingsverordeningen waren ongeldig, doordat en voor zover zij monetair compenserende bedragen instelden bij uitvoer van roquefort uit Frankrijk naar andere landen, zowel Lid-Staten als derde landen.

In het licht van de rechtspraak van het Hof meent de *regering van de Franse Republiek* dat alvorens een landbouwprodukt aan het stelsel van monetair compenserende bedragen mag worden onderworpen, ingevolge artikel 1, leden 2 en 3, van verordening nr. 974/71 twee voorwaarden tegelijkertijd moeten zijn vervuld: ten eerste moet het een produkt betreffen dat onder een gemeenschappelijke marktordening valt en waarvoor mitsdien interventiemaatregelen kunnen worden vastgesteld (artikel 1, lid 2, sub a), dan wel een produkt waarvan de prijs in sterke mate afhankelijk is van die van een produkt dat onder een gemeenschappelijke marktordening valt of waarvoor krachtens artikel 235 EEG-Verdrag bijzondere maatregelen gelden (artikel 1, lid 2, sub b), en ten tweede moet het gaan om een produkt waarvan de markt zo gevoelig is voor fluctuaties in de wisselkoersen van de Lid-Staten, dat zonder toepassing van het stelsel van compenserende bedragen, de handel in het produkt ernstig zou kunnen worden verstoord (artikel 1, lid 3).

Toepassing van het stelsel van monetair compenserende bedragen geschiedt dus geenszins automatisch, doch na een concrete beoordeling van de economische toestand van de betrokken markt.

Ongeacht het antwoord op de vraag of roquefort in een van de in artikel 1, lid 2, van verordening nr. 974/71 omschreven categorieën valt, zijn de kenmerken van de markt van dit produkt zodanig, dat het uitgesloten is het stelsel van compenserende bedragen daarop toe te passen.

a) Roquefort is een uitsluitend uit schapemelk met benaming van oorsprong bereide kaas: het produktiegebied van de gebruikte schapemelk is wettelijk afgebakend. Gezien deze begrenzing kan de totale produktie van roquefort niet hoger zijn dan 17 000-18 000 ton per jaar. Daardoor ligt ook de prijs van roquefort veel hoger dan van andere in Frankrijk of in het buitenland bereide geaderde kaas. Wegens het bijzondere karakter van het produkt bestaat ook geen noemenswaardige concurrentie tussen de markt van roquefort en die van andere geaderde kaassoorten; de afnemers en de afzetmogelijkheden zijn niet dezelfde.

Wegens zijn prijskenmerken en het feit dat voor de afnemers roquefort niet vergelijkbaar is met andere geaderde kaas, blijft toepassing van het stelsel van compenserende bedragen op de handel in roquefort zonder praktische uitwerking op de marktpositie van het produkt.

b) Het valt integendeel te duchten dat door de prijsschommelingen ten gevolge van de toepassing van het stelsel van mo-

netair compenserende bedragen bij het in de handel brengen van roquefort in bepaalde Lid-Staten van de Gemeenschap niet het handelsverkeer van roquefort wordt gereguleerd, doch andere geaderde kaas wordt benadeeld.

c) Voorts verdient ook de zeer beperkte omvang van de betrokken handel de aandacht: van de totale jaarproduktie van 17 000 ton wordt slechts 559 ton geëxporteerd naar andere Lid-Staten; dit is ongeveer een derde van de totale export van roquefort. De overige export gaat naar derde landen, voornamelijk de Amerikaanse markt (VS: 770 ton per jaar); de voor de Verenigde Staten bestemde roquefort, waarvoor, anders dan voor andere geaderde kaas, geen restitutieregeling geldt, wordt bovendien „buiten quotum" geëxporteerd en kan dus niet concurreren met andere geaderde kaassoorten uit de Gemeenschap, die op deze markt in het kader van het quotastelsel worden ingevoerd. Door het stelsel van monetair compenserende bedragen toe te passen op de export van roquefort naar de Verenigde Staten wordt de kleinhandelsprijs van dit produkt verder verhoogd en de marktpenetratie ervan bemoeilijkt.

d) De beperkte omvang van de produktie van roquefort en de daardoor ontbrekende daadwerkelijke mededinging met andere geaderde kaassoorten van de Gemeenschap — met name ingevolge de bijzondere smaakkwaliteiten en het grote prijsverschil met deze kaassoorten — sluit de toepassing van het stelsel van monetair compenserende bedragen op dit produkt uit. Toepassing van dit stelsel herstelt niet de normale toestand van het handelsverkeer van dit produkt, doch veroorzaakt integendeel juist verstoringen waarvan in het handelsverkeer binnen de Gemeenschap de andere geaderde kaassoorten en, bij de export naar de Verenigde Staten, roquefort zelf het slachtoffer zijn. Een dergelijk resultaat is in strijd met het neutraliteitsvereiste dat door de rechtspraak van het Hof van Justitie aan het stelsel van monetair compenserende bedragen wordt gesteld.

e) Deze opvatting wordt bevestigd door het onderzoek van de Commissie, die in haar verordening nr. 777/79 verklaarde dat er geen aanleiding bestond de regeling van verordening nr. 974/71 op roquefort toe te passen wegens de ongevoeligheid van deze markt voor de monetaire situatie in de respectieve Lid-Staten.

Sedert de uitsluiting van roquefort uit de werkingssfeer van verordening nr. 974/71 is overigens geen verstoring vastgesteld van het handelsverkeer van dit produkt of van andere geaderde kaas uit de Gemeenschap.

De *Commissie* meent dat in het geval van roquefort aan de in artikel 1, lid 2, sub b, en lid 3, gestelde voorwaarden voor toepassing van monetair compenserende bedragen was voldaan.

De afhankelijkheidsverhouding tussen de prijs van roquefort en de prijs van uit koemelk bereide produkten

a) De afhankelijkheid waarop verordening nr. 974/71 doelt, dient veel ruimer te worden opgevat dan als een eenvoudige mathematische verhouding tussen de prijs van roquefort en de prijs van koemelk: het volstaat dat de prijs van

een produkt waarvoor geen interventieregeling geldt, afhankelijk is van die van een ander produkt waarvoor wel in interventiemaatregelen is voorzien (en dat onder een gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten valt), zonder dat laatstgenoemd produkt de grondstof behoeft te zijn waaruit het eerstgenoemde wordt vervaardigd; het kan ook gaan om onderling concurrerende produkten, mits kan worden aangetoond dat de prijs van het produkt waarvoor geen interventieregeling geldt, tot stand komt op basis van de prijs van het andere produkt.

Alle uit koemelk, geitemelk of schapemelk bereide kaas valt onder de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten en is opgenomen onder post 04.04, genoemd in artikel 1 van verordening nr. 804/68. Schapemelk wordt in de praktijk evenmin als geitemelk voor interventie aangeboden, aangezien de marktprijs ervan veel hoger ligt dan de interventieprijs; daarentegen wordt schapekaas in het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten gelijkgesteld met uit koemelk bereide kaas. Het eigen karakter van de grondstof waaruit het eindprodukt wordt bereid, verhindert niet dat laatstgenoemd produkt voor wat de compenserende bedragen betreft, wordt gelijk gesteld met andere produkten waarvoor het een substitutieprodukt kan zijn.

b) Er bestaat in het algemeen een verhouding tussen de prijs van kaas — andere dan uit koemelk bereide kaas daaronder begrepen — en de interventieprijzen voor boter en melkpoeder. Deze afhankelijkheid blijkt onder meer uit de vaststelling van drempelprijzen voor de berekening van heffingen die gelden voor alle kaassoorten, roquefort inbegrepen; bovendien bestaat er ontegenzeglijk een meer of minder rechtstreeks verband tussen de verkoop van kaas en het geheel van elementen die de markt van zuivelprodukten en gelijkgestelde produkten, gelijk geite- en schapekaas, beïnvloeden. De stabiliteit van het algemene prijspeil op de markt, die voortvloeit uit de interventieprijzen voor melkpoeder en boter, komt ook de prijs van kaas ten goede. In zijn arrest van 24 oktober 1973 (zaak 5/73, Balkan, Jurispr. 1973, blz. 1091) heeft het Hof erkend dat er een prijsrelatie bestaat tussen kaas enerzijds en boter en magere-melkpoeder anderzijds.

De voor schapekaas in het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten bestaande algemene afhankelijkheid van uit koemelk bereide produkten, rechtvaardigt de opneming van roquefort in het stelsel van monetaire compensatie, dat een onmisbaar complement van het gemeenschappelijk landbouwbeleid vormt.

c) Verder moet er een bijzondere afhankelijkheidsrelatie tussen de prijs van roquefort en die van concurrerende kaassoorten worden aangenomen.

In de gemeenschappelijke markt en met name Frankrijk, bestaan er een aantal geaderde kaassoorten die merendeels worden bereid uit koemelk, doch volgens rijpingsprocédé's die vergelijkbaar zijn met die welke bij roquefort worden toegepast. Smaak, uiterlijk en verpakking van deze kaassoorten gelijken sterk op die van roquefort. Hierbij gaat het met name om de in Frankrijk bereide „bleu des Causses" en „bleu d'Auvergne", de Deense danablu en de Engelse stilton.

Noch de prijs van roquefort, die ongeveer 30 % hoger ligt dan die van „bleu des Causses", noch de geografische afbakening van het produktiegebied zijn criteria voor het al dan niet toepassen van monetair compenserende bedragen.

Beslissend is de prijsverhouding tussen roquefort en de concurrerende kaassoorten. Uit een prijsvergelijking blijkt overduidelijk dat het prijsverloop van roquefort bestendig parallel loopt met dat van de naaste concurrenten, bleu des Causses en bleu d'Auvergne; ook de danablu en stilton vertonen een gelijkaardig, zij het afgevlakt prijsverloop.

Gelet op deze onmiskenbare afhankelijkheid van de prijzen van de verschillende blauwe kaassoorten in de Gemeenschap, is de toepassing van monetair compenserende bedragen op deze kaas gerechtvaardigd. Niet-toepassing van deze bedragen op roquefort, had de concurrentie vervalst: door de daling van de waarde van de Franse frank ten opzichte van de groene koers was de verkoopprijs van roquefort buiten Frankrijk relatief lager geworden dan die van zijn naaste concurrenten.

Het risico van verstoring van het handelsverkeer in landbouwprodukten

a) Ingevolge artikel 1, lid 3, van verordening nr. 974/71 mag van de mogelijkheid monetair compenserende bedragen op te leggen, slechts gebruik worden gemaakt voor zover de vaststelling van een wisselkoers die de bij de internationale regeling toegelaten fluctuatiegrens overschrijdt, de handel in landbouwprodukten kan verstoren.

Voor de toepassing van deze bepaling beschikt de Commissie over een grote vrijheid bij de beoordeling van de economische situatie; toen zij in 1976 op grond van objectieve gegevens, die met name verband hielden met de noodzaak de concurrentie tussen de verschillende geaderde kaassoorten in stand te houden, monetair compenserende bedragen voor roquefort instelde, heeft de Commissie van deze bevoegdheid een juist gebruik gemaakt.

De ervaring met de toepassing van de compenserende bedragen heeft de Commissie er vervolgens toe gebracht — en ook dit was weer een normale uitoefening van die discretionaire bevoegdheid — om in april 1979 de compenserende bedragen voor bepaalde produkten waaronder roquefort op te heffen, zulks in verband met in een ruimer kader te plaatsen economische overwegingen, met name het streven het bestaande stelsel te herzien en uiteindelijk tot afschaffing ervan te komen.

b) In de rechtspraak van het Hof van Justitie wordt de Commissie een ruime beoordelingsbevoegdheid toegekend bij de beslissing of gevaar voor verstoring bestaat, aangezien die beslissing de evaluatie van ingewikkelde economische gegevens impliceert. De uitoefening van deze bevoegdheid wordt eerst onrechtmatig wanneer de Commissie kennelijk heeft gedwaald of zich schuldig heeft gemaakt aan misbruik van bevoegdheid. Dit is in casu niet het geval.

Tussen de verschillende blauwe kaassoorten van de Gemeenschap bestaat concurrentie; vrijstelling van roquefort had dus het risico van verstoring van het handelsverkeer meegebracht. Niet-toepassing van compenserende bedragen op roquefort had de exportpositie ervan begunstigd ten opzichte van zijn concurrenten,

met name op de markten van de Gemeenschap, en had de verkoopprijzen op de markten op een lager niveau gebracht dan in het land van oorsprong. In die concurrentiesituatie bestond er het risico dat de andere merken geaderde kaas waarvoor wel monetaire compenserende bedragen golden, door de ingevoerde roquefort zouden worden verdrongen.

Er was geen enkele objectieve reden waarom de Commissie roquefort had moeten vrijstellen: roquefort is met name niet bestemd voor een bijzonder gebruik en kon dan ook onmogelijk vallen onder het criterium van bijzondere bestemming, op grond waarvan Grana-Padano en Parmigiano-Reggiano, die hoofdzakelijk geraspt of in poedervorm worden gebruikt, van de compenserende bedragen waren vrijgesteld.

Door op roquefort, gelijk op andere geaderde kaas, monetair compenserende bedragen toe te passen, heeft de Commissie geen kennelijke beoordelingsfout gemaakt. Overeenkomstig de doelstelling van verordening nr. 974/71 heeft zij zich uitsluitend laten leiden door het streven geen concurrentieverstoring te weeg te brengen door bevordering van de export van één kaassoort ten nadele van de produktie van andere geaderde kaas.

De betwiste maatregel is genomen voor een zeer groot aantal landbouwprodukten nadat de Franse frank op 15 maart 1976 onverhoeds de „monetaire slang" had verlaten; in deze noodsituatie was een specifiek en gedetailleerd onderzoek voor elk produkt afzonderlijk materieel onmogelijk.

Bij de Commissie is in 1978 voor het eerst een verzoek ingediend om de monetair compenserende bedragen op roquefort op te heffen.

c) De vrijstelling van roquefort van het stelsel van compenserende bedragen bij verordening nr. 779/79 past in het kader van het beleid van de Commissie om, toewerkend naar de algehele afbouw van het stelsel, de toepassing van monetair compenserende bedragen tot het strikte minimum te beperken. De Commissie heeft periodiek „schoonmaak gehouden" door bepaalde produkten vrij te stellen of de berekeningswijze van de compenserende bedragen te vereenvoudigen; voor wat roquefort betreft, heeft de Commissie zich niet enkel laten leiden door het streven naar geleidelijke afbouw van de monetair compenserende bedragen, doch ook rekening gehouden met de bijzondere uitvoerproblemen voor roquefort, met name op de Amerikaanse markt.

Conclusie

Volgens de Commissie zou de door het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs gestelde vraag kunnen worden beantwoord als volgt:

Bij onderzoek van de aan het Hof gestelde vraag is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van de verordeningen van de Commissie, waarbij van 25 maart 1976 tot 3 juni 1979 voor Frankrijk monetair compenserende bedragen op roquefort werden ingesteld.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 14 oktober 1980 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt en vragen van het Hof beantwoord door de vennootschap Havraise Dervieu-Delahais en de andere verzoeksters en interveniënten in het hoofdgeding, te dezen vertegenwoordigd door A. Desmazières de Séchelles, bijgestaan door H. Treillet, secretaris-generaal van de Confédération générale des producteurs de lait de brebis et des industriels de Roquefort; en de

Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door F. Lamoureux.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 3 december 1980 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij vonnis van 19 februari 1980, ingekomen ten Hove op 11 maart daaropvolgende, heeft het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de geldigheid van de gemeenschapsverordeningen krachtens welke monetair compenserende bedragen werden geheven bij uitvoer van roquefort uit Frankrijk, met name verordening nr. 652/76 van de Commissie van 24 maart 1976 houdende wijziging van de monetair compenserende bedragen naar aanleiding van de ontwikkeling van de wisselkoersen van de Franse frank (PB L 79 van 1976, blz. 4).

2 Deze vraag is gesteld in het kader van een bij het Tribunal d'instance door verscheidene vennootschappen en natuurlijke personen — producenten en exporteurs van roquefort — tegen de directeur-generaal van douane en indirecte rechten ingestelde vordering tot terugbetaling van monetaire compenserende bedragen die in het tijdvak 1976-1979 zijn betaald.

3 Er zij aan herinnerd dat na de sterke koersdaling van de Franse frank op de wisselmarkten in maart 1976 en de vaststelling van een nieuwe representatieve koers voor deze munt, de Commissie bij verordening nr. 652/76 een aantal compenserende bedragen voor Frankrijk heeft ingesteld, door aanvulling van bijlage I bij verordening nr. 572/76 van 15 maart 1976 tot vaststelling van de monetair compenserende bedragen (PB L 68 van 1976, blz. 5).

4 In de lijst van deze bedragen wordt onder meer genoemd postonderverdeling nr. 04.04 C, geaderde kaas, die alle „blauwe kaas" omvat. Dientengevolge werd bij uitvoer van roquefort een compenserend bedrag toegepast, en wel tot de inwerkingtreding van verordening nr. 777/79 van de Commissie van 20 april 1979 tot wijziging van bepaalde monetair compenserende bedragen

in de sector melk- en zuivelprodukten (PB L 99 van 1979, blz. 9); bij deze laatste verordening werd genoemde kaas vrijgesteld door bij postonderverdeling 04.04 C de woorden „met uitzondering van roquefort" in te voegen.

5 Verzoeksters in het hoofdgeding betogen dat roquefort bij verordening nr. 652/76 ten onrechte onder het stelsel van de monetair compenserende bedragen is gebracht. Aan geen van de voorwaarden gesteld in de verordening waarbij het stelsel der monetair compenserende bedragen is ingevoerd — nr. 974/71 van 12 mei 1971 (PB L 106 van 1971, blz. 1), zoals met name gewijzigd bij verordening nr. 2746/72 van de Raad van 19 december 1972 (PB L 291 van 1972, blz. 148) —, zou zijn voldaan. Als een uit schapemelk bereid produkt, dat volgens bijzondere en unieke procédé's wordt vervaardigd en wordt verkocht tegen een aanmerkelijk hogere prijs dan andere blauwe kaas, zou roquefort immers geen afhankelijkheidsrelatie vertonen met andere zuivelprodukten waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien, welke relatie volgens verordening nr. 974/71 een voorwaarde is voor de opneming van een bepaald produkt in het stelsel van de compenserende bedragen. Wegens het uitgesproken eigen karakter van deze produktie was er bovendien geen enkele verstoring of gevaar voor verstoring in de betrokken marktsector geweest. Dit was te meer het geval, omdat roquefort enkel in een zeer bepaald gebied wordt geproduceerd, zodat men eigenlijk niet zou kunnen spreken van een echt „handelsverkeer" van dit produkt binnen de Gemeenschap. Daardoor zou roquefort ook „volledig buiten het communautaire agrimonetaire stelsel" staan en altijd hebben gestaan. Wegens het ontbreken van elke afhankelijkheidsverhouding en van elk gevaar voor verstoring, zou de opneming van roquefort in het stelsel van compenserende bedragen een miskenning zijn geweest van het in verordening nr. 974/71 neergelegde beginsel, dat die bedragen enkel in geval van strikte noodzakelijkheid mogen worden toegepast.

6 De Franse regering steunt de opvatting van verzoeksters en vestigt de aandacht op de zeer bijzondere kenmerken, van de markt van roquefort, op de strenge eisen die aan de bereiding ervan worden gesteld en die tot uiting komen in de prijs van roquefort, welke aanzienlijk hoger is dan die van andere blauwe kaas, alsmede op de bijzonder geringe omvang zowel van de produktie zelf als van de export naar, andere Lid-Staten, daar een aanmerkelijk gedeelte van de produktie naar de Verenigde Staten wordt verkocht. Volgens de Franse regering zijn de kenmerken van deze marktsector zodanig, dat de toepassing van het stelsel van monetair compenserende bedragen op roquefort uitgesloten is; in plaats van welke verstoringen dan ook op te

heffen, zou de toepassing van deze bedragen de verkoop van dit kwaliteitsprodukt juist hebben bemoeilijkt, zowel in de gemeenschappelijke markt als in derde landen.

7 Volgens artikel 1, leden 2 en 3, van verordening nr. 974/71 worden aan de invoering van monetair compenserende bedragen voor produkten waarvoor niet rechtstreeks in interventiemaatregelen is voorzien, drie voorwaarden gesteld: de produkten dienen onder een gemeenschappelijke marktordening te vallen of het voorwerp te zijn van een specifieke regeling krachtens artikel 235 van het Verdrag; hun prijs moet afhankelijk zijn van die van een of meer produkten waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien; en in de handel in de betrokken landbouwprodukten moeten zich verstoringen hebben voorgedaan of te verwachten zijn.

8 Het wordt niet betwist dat roquefort, op dezelfde wijze als de andere kaassoorten van post 04.04, onder de gemeenschappelijke ordening van de zuivelmarkt valt. Het feit dat hij uit schapemelk wordt bereid, onttrekt hem niet aan deze marktordening, die alle kaassoorten omvat, ongeacht de grondstof waaruit zij zijn bereid — koemelk, geitemelk of schapemelk. Hiervoor kan worden volstaan met te verwijzen naar artikel 1, sub d, van verordening nr. 804/68 van de Raad van 27 juni 1968, houdende gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelprodukten (PB L 148 van 1968, blz. 13), volgens hetwelk de produkten van genoemde post onder deze ordening vallen. Het geschil heeft mitsdien uitsluitend betrekking op enerzijds de vraag of de prijs van roquefort afhankelijk is van die van zuivelprodukten waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien, en anderzijds de vraag of er verstoringen bestaan of kunnen worden verwacht in de betrokken marktsector, in casu de kaasmarkt en inzonderheid de markt van geaderde kaas van post 04.04.

9 De afhankelijkheid waarvan in verordening nr. 974/71 sprake is, houdt niet enkel in dat de prijs van een bepaald produkt rechtstreeks is afgeleid van die van een produkt waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien, doch ook dat de prijs van een produkt afhankelijk is van alle op de betrokken markt geldende prijzen, waarvan het peil door de verschillende interventiemaatregelen wordt gesteund. Deze afhankelijkheid kan onder meer het gevolg zijn van een concurrentieverhouding tussen een bepaald produkt en andere produkten die onder dezelfde marktordening vallen.

10 In casu moet worden opgemerkt dat de meeste kaassoorten uit koemelk worden bereid, zodat de prijzen van alle produkten van deze categorie, wegens de daartussen bestaande concurrentie, afhankelijk zijn van een produkt waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien. Deze afhankelijkheidsrelatie bestaat ook voor roquefort, die in weerwil van zijn bijzondere kenmerken en van zijn prijs, concurreert met alle andere kaassoorten, inzonderheid met andere blauwe kaas. Uit statistieken, die niet zijn betwist, blijkt overigens dat de prijs van alle blauwe kaassoorten in de in geding zijnde periode een parallelle ontwikkeling, zij het op verschillend niveau, heeft doorgemaakt, hetgeen bevestigt dat er tussen de prijzen van deze kaassoorten een afhankelijkheidsrelatie bestaat. Bij de vaststelling in 1976 van compenserende bedragen voor Franse landbouwprodukten, heeft de Commissie mitsdien terecht geoordeeld dat er een afhankelijkheidsrelatie bestond tussen alle kaassoorten, blauwe kaas en dus ook roquefort daaronder begrepen, en produkten waarvoor in interventie was voorzien.

11 Bij de vraag of er zich in de betrokken marktsector verstoringen voordeden dan wel dreigden voor te doen, mag men het onderzoek niet beperken tot de situatie van een bepaald produkt zonder tegelijkertijd de andere concurrerende produkten, en wel binnen de gehele Gemeenschap, in aanmerking te nemen. Aangezien de compenserende bedragen uitsluitend ten doel hebben de invloed van monetaire fluctuaties te compenseren zonder dat zij de bestaande verhoudingen tussen concurrerende produkten mogen wijzigen, mocht de Commissie althans voorshands ervan uitgaan dat, om marktverstoring te voorkomen, op alle kaassoorten van dezelfde, in postonderverdeling 04.04 C omschreven categorie een identiek compenserend bedrag moet worden toegepast. Hieruit volgt dat ook indien is bewezen dat en bepaald produkt, zoals roquefort, zeer bijzondere kenmerken vertoont voor wat de produktie, de prijs en de afzetmogelijkheden ervan betreft, men niet mag concluderen tot een automatische verplichting van de Commissie om dit produkt los te maken uit de categorie waartoe het behoort en het al aanstonds buiten het stelsel van monetair compenserende bedragen te laten.

12 De Commissie heeft in dit verband onweersproken gesteld, dat wanneer bij de instelling van de monetair compenserende bedragen roquefort daarvan was vrijgesteld, de prijs van dit produkt veel dichter bij die van andere blauwe kaassoorten zou zijn komen te liggen, waardoor een aan zuiver mo-

netaire factoren toe te schrijven gevaar van substitutie, en dus van verstoring ten nadele van andere concurrerende produkten, zou zijn ontstaan. Daarom had zij gemeend juist te handelen door roquefort op dezelfde wijze te behandelen als andere blauwe kaassoorten.

13 Uit het vorenoverwogene blijkt dat de Commissie toen zij in het kader van een ingewikkelde economische context het probleem van een mogelijke verstoring van de betrokken marktsector onderzocht, de grenzen van de beoordelingsbevoegdheid krachtens welke zij de betwiste verordening heeft vastgesteld, niet heeft overschreden.

14 Mitsdien mag enerzijds worden geconcludeerd dat de Commissie niet zonder grond het bestaan heeft aangenomen van een afhankelijkheidsrelatie in de zin van verordening nr. 974/71 tusen roquefort en de andere produkten van een gemeenschappelijke marktordening waarvoor in interventiemaatregelen is voorzien, en anderzijds dat de Commissie de haar toekomende beoordelingsmarge niet te buiten is gegaan toen zij bij de vaststelling in 1976 van eenvormige compenserende bedragen voor alle geaderde kaassoorten het bestaan of de mogelijkheid van economische verstoringen in de direct betrokken sector aannam.

15 Mitsdien moet worden geantwoord dat bij onderzoek van de door het Tribunal d'instance gestelde vraag niet is gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van verordening nr. 652/76 van de Commissie, voor zover daarin monetair compenserende bedragen zijn vastgesteld die zonder onderscheid van toepassing waren op alle kaassoorten van postonderverdeling 04.04 C, roquefort daaronder begrepen.

Kosten

16 De kosten door de regering van de Franse Republiek en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE

uitspraak doende op de door het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs bij vonnis van 19 februari 1980 gestelde vraag, verklaart voor recht:

Bij onderzoek van de door het Tribunal d'instance du premier arrondissement te Parijs gestelde vraag is niet gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van verordening nr. 652/76 van de Commissie van 24 maart 1976, houdende wijziging van de monetair compenserende bedragen naar aanleiding van de ontwikkeling van de wisselkoersen van de Franse frank, voor zover in deze verordening monetair compenserende bedragen zijn vastgesteld die zonder onderscheid van toepassing waren op alle kaassoorten van postonderverdeling 04.04 C van het gemeenschappelijk douanetarief, roquefort daaronder begrepen.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart

Koopmans O'Keeffe Bosco Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 3 februari 1981.

De griffier

A. Van Houtte

De president

J. Mertens de Wilmars